

УДК 338.24:620.952(477)

**ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА ТА
СПОЖИВАННЯ БІОПАЛИВ В
УКРАЇНІ ©**

Т.І. ЧОРНОПИЩУК,
кандидат економічних наук,
доцент
кафедри адміністративного менеджменту
та альтернативних джерел енергії,
Вінницький національний
аграрний університет
(м. Вінниця)

Охарактеризовано основні тенденції розвитку альтернативної енергетики в Україні. Названі передумови розвитку біоенергетики в Україні. На основі аналізу літературних джерел систематизовано бар'єри, які стримують виробництво біопалив. Розглянуто сутність державного регулювання біоенергетики. Відповідно до прийнятих законодавчих актів охарактеризовано спроби держави сформувати політику стимулювання розвитку альтернативної енергетики з часу набуття Україною незалежності. Зроблено наголос на законодавчих актах, якими передбачено державні регулятори щодо розвитку виробництва та споживання біопалив. Виділено акценти впливу євроінтеграційних процесів на формування державної енергетичної політики в Україні. Проаналізовано державні економічні регулятори виробництва та споживання біопалив в Україні на цей час та обґрунтовано напрями їх вдосконалення.

Ключові слова: біоенергетика, енергетична політика, державне регулювання виробництва та споживання біопалив, державна політика розвитку біоенергетики.

Рис. 2. Літ. 16.

Постановка проблеми. Розвиток відновлювальних джерел енерговиробництва є одним з пріоритетів забезпечення сталого розвитку країни та інструментом її економічного зростання. Економічні дослідження підтверджують, що Україна як аграрна держава має великий сировинний потенціал з виробництва біопалив [1,2,3] і може розвивати власний ринок біопалив. Світовий досвід засвідчує, що ефективність процесу розвитку біоенергетики суттєво залежить від координованості дій в цьому енергетичному секторі та правильного вибору пріоритетів. Відповідно, одним з важливих факторів розвитку біоенергетики в Україні є формування виваженої державної політики регулювання виробництва і споживання біопалив, яка буде спрямована на ефективне функціонування ринку біопалив та, у певній мірі, сприятиме посиленню енергетичної безпеки країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку виробництва і споживання біопалив висвітлено багатоаспектно. Зокрема, на питаннях обґрунтування енергетичного потенціалу біоресурсів в Україні зосереджують увагу Василюшин Р.Д., Гелетука Г.Г., Курило В.Л., Кудря С.О., Лакида П.І., Роїк М.В. [2,] та інші. Еколого-економічний аспект розвитку біоенергетики висвітлюють

© Т.І. ЧОРНОПИЩУК, 2016

О.В. Климчук [11], Г.Г. Півняк, М.П. Талавира, Ф.П. Шербань інші. Розвиток ринку біопалив та його інституційне забезпечення висвітлюють у своїх дослідженнях Бистрова І. О., Божидарнік Т.В., Дубініна М.В., Кириленко І.Г, Прутська О.О.[9], Шпикуляк О.Г. та інші. Комплексне висвітлення питань становлення та розвитку виробництва біопалив з акцентами забезпечення продовольчої та екологічної безпеки простежується у працях Г.М. Калетніка [1,10]. Водночас, враховуючи запити сьогодення, дослідження концептуальних основ державного регулювання виробництва і споживання біопалив з урахуванням сучасних інструментів не втрачають своєї актуальності.

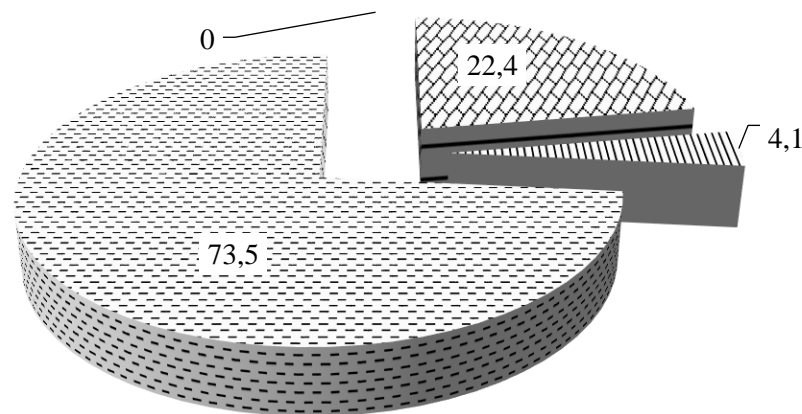
Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження основних тенденцій розвитку біовиробництва та процесів формування політики державного регулювання у сфері біоенергетики, обґрунтування важелів державного регулювання розвитку виробництва та споживання біопалив в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Рівень використання відновлювальних джерел енергії є одним з критеріїв сталого розвитку світової економіки. Державна політика більшості країн спрямована на стимулювання відновлювальної енергетики, яка мінімізує вплив на навколишнє середовище і може частково замінити видобувні енергоресурси. Як наслідок, у світовій економіці альтернативна енергетика отримала динамічного розвитку. За останні роки спостерігаються позитивні тенденції, які характеризуються стрімким зростанням потужностей відновлювальної генерації [4]. За результатами 2014 року сукупна встановлена потужність об'єктів відтворювальної енергетики становила 1 828 ГВт. [5]. У 2015 р. році сектор відновлюваної енергетики також продемонстрував зростання за показником сукупної встановленої потужності, який становив 1849 ГВт. [6].

Україна володіє значним потенціалом відновлюваної енергії, однак енергетичний потенціал держави на цей час формується переважно за рахунок традиційних видів палива. Відновлювальні джерела енергії становлять лише незначну частину в загальному енергобалансі країни. У 2014 р. загальний річний обсяг виробленої за рахунок відновлюваних джерел енергії становить 3262 тис. т нафтового еквіваленту, що становить лише 4,2 % загального виробництва і 3 % обсягів загального постачання первинної енергії [7].

Незважаючи на те, що найчастіше серед альтернативних джерел енергії виділяють сонячну та вітроенергетику, у структурі відновлювальних джерел переважуючою складовою є біопаливо. За даними енергетичного балансу України, в структурі виробництва відновлюваних джерел енергії (ВДЕ) у 2014 році виробництво біопалив становить 73,5% (рис.1) [7].

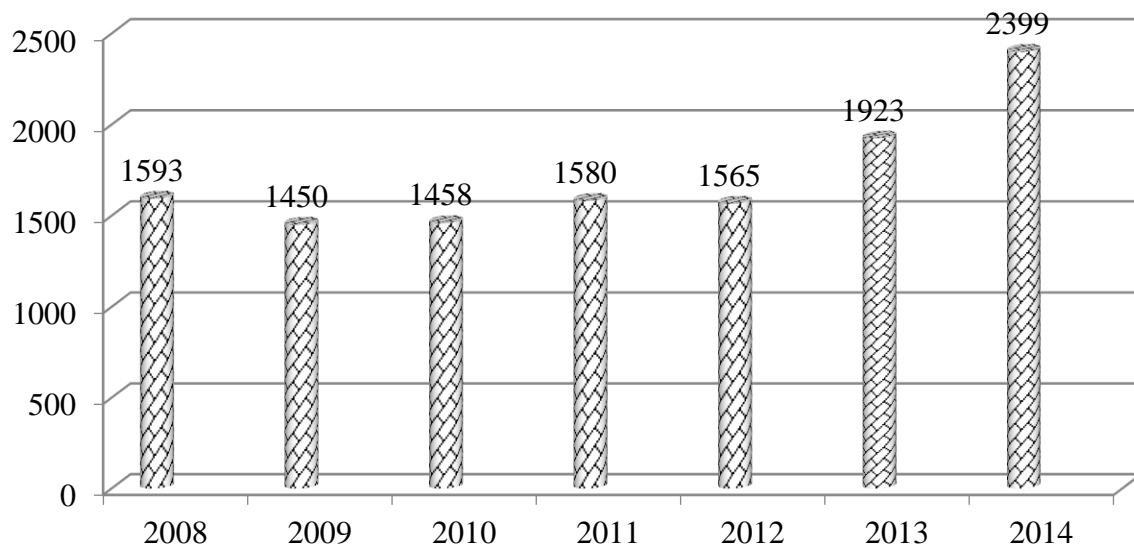
В Україні є об'єктивні передумови для розвитку біоенергетики, які аргументовано характеризуються у вітчизняній економічній літературі. Зокрема, А.Г. Мазур у своїх дослідженнях, виділяє наявність природних умов з нарощування біоресурсів для виробництва біопалив, вигідне географічне розташування України для формування експортно-орієнтованих біопаливних виробництв, можливість зниження залежності від традиційних енергоносіїв, вирішення ряду економічних проблем за рахунок зниження шкідливих викидів, що викликають парниковий ефект тощо. [8] О.О. Прутська зазначає про суттєві надбання української науки та сильні позиції у виробництві сировини для біопалив [9].

◇ Гідроелектроенергія || Вітрова, сонячна енергія   ▨ Біопаливо та відходи

Рис.1. Структура відтворювальних джерел енергії в Україні, 2014 р. % [7]

Г.М. Калетнік у своїх дослідженнях обґрунтовує значні резерви для випуску біоетанолу за рахунок існуючих, однак не завантажених потужностей вітчизняних спиртових, цукрових, дріжджових заводів і цехів. Враховуючи також соціально-економічні та екологічні виклики сьогодення, розвиток ринку біопалив для України є об'єктивною необхідністю [10]. Проте, статистика засвідчує повільні темпи виробництва біоенергії в Україні (рис.2).

Рис.2. Динаміка річних обсягів виробленої біоенергії, тис. т нафтового еквіваленту [7]

Це зумовлено тим, що ринкове середовище, в якому почав працювати сектор біоенергетики, не сприяло його розвитку. В національній економіці мають місце досить суттєві бар'єри, які стримують виробництво біопалив. О.В. Климчук на основі вивчення різних поглядів фахівців приводить характеристику перешкод розвитку

ринку біопалив в Україні, згрупувавши їх за спрямуванням: політичні та законодавчі, фінансово-економічні умови, технологічні та інформаційні бар'єри. [11] Таким чином, результати дослідження свідчать про доцільність виробництва біопалив, однак розвиток біоенергетики в Україні потребує формування виваженої державної підтримки в рамках регулювання цього виду діяльності.

Державне регулювання біоенергетики - це сфера діяльності держави, яка проявляється у цілеспрямованому впливі на поведінку учасників ринку біопалив з метою забезпечення пріоритетів державної енергетичної політики. Аналіз літературних джерел [12] дозволяє розглядати систему державного регулювання біоенергетики, яка є складовою державного регулювання альтернативної енергетики, за такими елементами: а) суб'єкт управління – органи державної влади, що визначають основні напрямки та реалізацію державної політики у контексті розвитку біоенергетики; б) об'єкт управління; в) управлінська діяльність (процеси) – організація суспільних відносин, що забезпечує прямі та зворотні зв'язки між суб'єктом та об'єктом управління. Основними складовими державної політики розвитку біоенергетики є комплекс правових, організаційних і економічних заходів, спрямованих на підвищення ефективності виробництва біопалив, в певній мірі розв'язання енергетичних проблем та забезпечення сталого розвитку суспільства. Головна мета суб'єкта (державних органів) державного регулювання біоенергетики є відносно складною характеристикою, що притаманна його діяльності на певному етапі розвитку і реалізується через систему правових, регуляторних та інших інструментів, які на цей час мають бути адекватними ринковому середовищу. Як першочергову ціль у сфері державного регулювання біоенергетики можна виділити необхідність розробки дієвої законодавчої та нормативної бази для функціонування ринку біопалив у правовому полі.

В Україні система державного регулювання біопаливного сегмента паливно-енергетичного комплексу сформована в процесі динамічних трансформацій, які мали місце протягом останніх 25 років у національній економіці. Практично з часу набуття Україною незалежності простежуються спроби держави сформулювати політику стимулювання розвитку альтернативної енергетики. Першими кроками у формуванні державної політики розвитку альтернативної енергетики в Україні були прийнята Верховною Радою України 15 травня 1996 року Національна енергетична програма України до 2010 року та схвалена постановою Кабінету Міністрів України від 5 лютого 1997 року Комплексна державна програма енергозбереження України. Законодавчі основи формування державної політики у сфері використання альтернативних видів палива, зокрема використання біогенераторного газу й рідкого палива з біомаси були сформульовані у Законі України “Про альтернативні види рідкого і газового палива” у 2000 році, сучасне трактування назви якого відповідно до Закону № 1391-VI від 21.05.2009 “Про альтернативні види палива”. У 2003 р. Верховна Рада України ухвалила Закон № 555-IV “Про альтернативні джерела енергії”. Постановою Кабінету Міністрів України від 22.12.2006 р. № 1774 була затверджена Програма розвитку виробництва дизельного біопалив, на розробку якої були спрямовані ще у 2003 році Указ Президента України № 1094/2003 “Про заходи щодо розвитку виробництва палива з біологічної сировини” та Розпорядження “Про розвиток виробництва біодизелю в 2003 році” № 597-р. Прийнята Програма

передбачала формування сировинної бази для виробництва біодизелю та нарощування потужностей з його виробництва. Однак ще до завершення передбаченого програмою терміну розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 лютого 2009 р. № 276-р схвалена “Концепція Державної цільової науково-технічної програми розвитку виробництва та використання біологічних видів палива” на період до 2014 року, а постановою Кабінету Міністрів України від 1.03.2010 № 243 затверджена Державна цільова економічна програма енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлювальних джерел енергії та видів полива на 2010-2015 роки, строки виконання якої постановою Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 р. № 929 були продовжені до 2016 року. Загалом, кожна з цих програм у певній мірі передбачала удосконалення механізму державного управління і регулювання у сфері альтернативної енергетики. Крім того, було прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України № 145 від 15.03.2006 р. “Про затвердження “Енергетичної стратегії України на період до 2030 року”; Закон України від 25.09.2008 р. № 601-VI “Про внесення змін до деяких законів України щодо встановлення “зеленого” тарифу” та ряд інших нормативно-правових документів, спрямованих на реалізацію цих законів. Законом України від 19.06.2012 №4970-VI “Про внесення змін до деяких законів України щодо виробництва та використання моторних палив з вмістом біокомпонентів” було встановлено поетапне збільшення обов’язкового вмісту біоетанолу при виробництві сумішевих бензинів. Однак з 20.09.2015 року дія цього Закону скасовується Законом України №191-VIII від 12.02.2015 “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція)”[13].

Формування державної енергетичної політики в Україні відбувається під впливом євроінтеграційних процесів. Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу затверджена Законом України № 1629-IV від 18.03.2004 р. У вересні 2010 року підписаний Протокол про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, який у подальшому ратифікований Законом України від 15 грудня 2010 р. “Про ратифікацію Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства”. Згідно із зазначеним Законом, з 1 лютого 2011 р. Україна стала повноправним членом Енергетичного Співтовариства, що сприяє розвитку внутрішнього ринку енергоресурсів, формуванню кращого інвестиційного клімату [13].

Однак, до цього часу конкретних фінансових механізмів розвитку біоенергетики, як і загалом розвитку альтернативної енергетики в Україні не сформовано. Схвалений 24 травня 2012 р. Верховною Радою Закон України “Про розвиток виробництва і споживання біологічних видів палива” не подолав вето Президента і у березні 2013 року Верховна Рада за пропозицією Президента України відхилила цей закон.

Крім того, жодна з схвалених та затверджених програм розвитку альтернативної енергетики як одного з пріоритетних сегментів паливно-енергетичного комплексу України не виконана в повному обсязі. І це, насамперед, зумовлено недостатньою обґрунтованістю у них оцінок реальних можливостей та прогнозів, зокрема у сфері виробництва біопалив це стосується потужностей сфери

переробки біосировини. Недостатня співпраця органів державної влади з бізнесовими структурами в процесі розробки програм, відсутність механізмів стимулювання та відповідальності бізнесових структур у сфері формування ринку біопалив в Україні обмежувало джерела фінансування на етапах реалізації окремих проектів і заходів, передбачених програмами.

Як наслідок, на цей час в Україні лише поодинокі приклади будівництва заводів чи установок з виробництва біопалив. На ринок біопалив не проявляють ефективного впливу розробки нових технологій переробки біосировини.

З метою формування більш послідовної та виваженої державної енергетичної політики в Україні, у відповідності до вимог Директиви 2009/28/ЄС про сприяння використанню енергії з відновлювальних джерел, в липні 2013 р. Кабінетом Міністрів України розпорядженням № 1071 схвалена оновлена Енергетична стратегія України на період до 2030 року. Передбачені Стратегією орієнтири розвитку альтернативної енергетики в Україні відображені в Національному плані дій з відновлювальної енергетики на період до 2020 року, який затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 року № 902. [13] Однак у цих документах майже не виділені напрями розвитку біоенергетики. До цього часу в Україні не сформовано Стратегії розвитку виробництва та споживання біопалив як сегмента альтернативної енергетики.

На законодавчому рівні спостерігається непослідовність дій щодо реалізації економічної функції держави у розвитку біоенергетики. Державна економічна політика розвитку біоенергетики має реалізуватися, насамперед, через податкові, кредитні, цінові інструменти, державні закупівлі, формування інвестиційного клімату та розвиток ринку біопалив.

Ефективне функціонування розвитку біоенергетики в Україні передбачає застосування стимулюючого оподаткування в галузі, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності виробників біопалив, формуванню інвестиційної привабливості галузі. Однак певні кроки щодо поліпшення податкового стимулювання у вітчизняному законодавстві спостерігалися протягом 2010-2012рр., зокрема було передбачено звільнення від оподаткування прибутку виробників біопалив, отриманого від продажу біопалив; прибутку підприємств, отриманого ними від діяльності з одночасного виробництва електричної і теплової енергії з використанням біологічних видів палива; для виробників техніки, обладнання, устаткування, що були вироблені на території України для виготовлення та реконструкції технічних і транспортних засобів, у тому числі самохідних сільськогосподарських машин та енергетичних установок, які споживають біологічні види палива, за нульовою ставкою був передбачений акцизний збір з виготовлення біологічних видів палива моторного та на частку палива, що є біокомпонент ним у сумішевих видах палива моторного. Однак, такі пільги діяли лише неповних два або три роки в залежності від типу пільги, що внаслідок короткого часу не призвело до ефективного впливу на розвиток цієї галузі. На основі урядових рішень, прийнятих протягом 2013-2014 рр., були скасовані звільнення від податку на прибуток для виробників електроенергії з відновлювальних джерел енергії, скасовані звільнення від податку на додану вартість операцій з продажу біопалив, введенні високі акцизи на виробництво рідких видів біопалив (запроваджено у 2013 р. оподаткування акцизним податком біодизелю 46 євро за тонну, а з 1.01.2015 р. – 102 євро за тонну), для виробників палива з додаванням біоскладових посилювся

податковий тягар. Загалом, зміни у законодавстві щодо правового регулювання оподаткування виробників альтернативних видів біопалив були необґрунтованими і призвели до скорочення рідких видів палива. Зокрема, виробництво біодизелю в Україні з 2013 р. практично повністю припинилося, а виробництво біоетанолу значно скоротилося. [15].

Одним з визначальних факторів, який блокує розвиток виробництва біоетанолу є обтяжливі умови його переміщення, оскільки він прирівняний до харчового (етилового) спирту і для переміщення необхідний податковий вексель на вартість спиртового акцизу. Відповідно невід’ємною умовою відновлення і розвитку біоетанолу в Україні є скасування цієї норми. [16]

Серед основних інструментів дії механізму ціноутворення у біоенергетиці є так званий “зелений тариф”. Це практично єдиний регулятор, який на цей час спрямований на стимулювання розвитку біоенергетики. Законом України “Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії” № 514-VIII від 4.06.2015 р. передбачено використання зеленого тарифу для біопалив на ринку електроенергії.

Не сприяють розвитку ринку біопалив на цей час і державні регулятори щодо здійснення ліцензійної діяльності у галузі. Результат цієї регуляторної функції держави має забезпечити такий вплив її на поведінку ліценціата, який дасть змогу дотриматися ним технічних, економічних та інших вимог. Однак, нині діючі правила видачі ліценції не є прозорими, як наслідок, для виробників біопалив процедура ліцензування їх діяльності є досить складною і тривалою. Особливо обтяжливими є умови ліцензування біоетанолу через віднесення його до складу спирту.

Висновки. Широке коло нагальних проблем жорсткої державної політики у сфері біоенергетики та відсутність стимулюючих заходів щодо виробників біопалив призвели до уповільнення інвестиційної діяльності у галузі та згортання ринку біопалив в Україні протягом останніх років. З метою формування сприятливого для розвитку біоенергетики в Україні інвестиційного клімату та розвитку ринку біопалив державна політика має бути спрямована на впровадження дієвого механізму підтримки виробництва та використання біологічного палива. Ефективність цього механізму ґрунтується на основі оптимальних співвідношень між адміністративними та ринковими інструментами регулювання біоенергетичного сегменту паливно-енергетичного комплексу. Визначальна роль у формуванні державної політики розвитку біоенергетики в Україні належить процесу розробки та прийняття законодавчих актів, спрямованих на запровадження податкових, кредитних, цінкових інструментів, які в більшій мірі будуть спрямовані на сферу регулювання попиту на біопаливо. Основними регуляторами державної політики підтримки виробників біопалив мають бути ліцензійні правила, організаційне забезпечення розвитку інфраструктури ринку.

Список використаних джерел

1. Альтернативна енергетика України: особливості функціонування і перспективи розвитку: Колективна монографія / Г.М. Калетнік, С.Т. Олійнічук, О.П. Скорук, О.В. Климчук, В.І. Яцковський, Д.М. Токарчук, [за ред. проф. Г.М. Калетніка]. – Вінниця: “Едельвейс і К”, 2012. – 250 с.

2. Роїк М.В., Курило В.Л. та ін. Перспективи розвитку енергетики в Україні / М.В. Роїк, В.Л. Курило, О.М. Ганженко, М.Я. Гументик // Цукрові буряки. – 2012. – №2. – С.6-8.
3. Kirieieva E. Biofuels production: world experience and perspectives to development in Ukraine / E. Kirieieva // ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ: актуальні питання науки і практики. – 2016. – № 4. – С.7-14.
4. Середньострокова доповідь щодо стану справ у секторі відновлювальної енергетики – 2015 / Українська асоціація відновлювальної енергетики [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://uare.com.ua/images/MidtermIEA.pdf>
5. Епоха відтворювальної енергетики. Доповідь Міжнародного Агентства з відновлюваної енергетики / Українська асоціація відновлювальної енергетики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uare.com.ua/vitroenerhetyka.html>
6. Глобальний статус 2016 / Українська асоціація відновлювальної енергетики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uare.com.ua/vitroenerhetyka.html>
7. Енергетичний баланс України за 2014 рік Експрес – випуск / Державна служба статистики України [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
8. Мазур А.Г. Проблематика виробництва і споживання біологічних видів палива в контексті ресурсно-екологічної безпеки України/ А.Г. Мазур, С.Г. Кафлевська // Збірник наукових праць ВНАУ. – 2011. – № 1 (48) . – С.3-6.
9. Прутська О.О. Державне регулювання розвитку ринку біопалив в Україні / О.О. Прутська // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. – №1(5). – С.179-182.
10. Калетнік Г. М. Економіка виробництва біопалив в Україні та забезпечення продовольчої безпеки / Г. М. Калетнік // Економіка АПК. – 2010. – № 1. – С. 30-35.
11. Климчук О. В. Специфіка формування та механізми регулювання ринку біопалив/ О. В. Климчук // Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. – 2015. – №2. – С.13-20.
12. Щербина С.В. Інституційна трансформація механізму державного регулювання аграрного та сільського розвитку України / С.В. Щербина // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2016. – №2. – С.127- 134.
13. Нормативно-правові акти. Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://saee.gov.ua/uk/regulations>
14. Закон України “Про внесення змін до деяких законів України щодо сприяння виробництву та використанню біологічних видів палива” №1391-VI від 21 травня 2009 року.
15. Про результати аналізу стану адміністрування податкових пільг, наданих суб’єктам господарювання, які здійснюють діяльність у сфері виробництва альтернативних видів палива, та їх впливу на надходження до державного бюджету. Рішення Рахункової Палати від 22. 09. 2015 № 3 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16747967/16-2170.pdf?subportal=main>
16. Миколаєнко Т. Моторні біопалив - енергонезалежність та точка росту Української економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://saee.gov.ua/sites/default/files/Mykolaenko.pdf>

Список використаних джерел в транслітерації / References

1. Alternatyvna enerhetyka Ukrainy: osoblyvosti funktsionuvannia i perspektyvy rozvytku: Kolektyvna monohrafiia / H.M. Kaletnik, S.T. Oliinichuk, O.P. Skoruk, O.V. Klymchuk, V.I. Yatskovskyyi, D.M. Tokarchuk, I.A. [za red. Prof. H.M.Kaletnika]. – Vinnytsia: “Edelveis i K”, 2012. – 250 p.
2. Roik M.V., Kurylo V.L. ta in. Perspektivy rozvytku enerhetyky v Ukraini / M.V. Roik, V.L. Kurylo, O.M. Hanzhenko, M.Ia. Humentyk // Tsukrovi buriaky. -2012. – №2. – Pp.6-8
3. Kirieieva E. Biofuels production: world experience and perspectives to development in Ukraine / E. Kirieieva // ECONOMY. FINANCES. MANAGEMENT: actual issues of science and practical activity. – 2016. – № 4. – Pp. 7-14.
4. Serednostrokovna dopovid shchodo stanu sprav u sektori vidnovliuvalnoi enerhetyky – 2015 [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: <http://uare.com.ua/images/MidtermIEA.pdf>
5. Epokha vidtvoriuvalnoi enerhetyky. Dopovid Mizhnarodnoho Ahentstva z vidnovliuvanoi enerhetyky [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: <http://uare.com.ua/vitroenerhetyka.html>
6. Hlobalnyi status 2016. [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: <http://uare.com.ua/vitroenerhetyka.html>
7. Enerhetychnyi balans Ukrainy za 2014 rik Ekspertes –vypusk /Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: www.ukrstat.gov.ua
8. Mazur A.H., Kaflevska S.H. Problematyka vyrobnytstva i spozhyvannia biolohichnykh vydiv palyva v konteksti resursno-ekolohichnoi bezpeky Ukrainy/ A.H. Mazur, S.H. Kaflevska // Zbirnyk naukovykh prats VNAU. – 2011. – № 1 (48). – Pp.3-6.
9. Prutska O.O. Derzhavne rehuliuвання rozvytku rynku biopalyva v Ukraini / O.O. Prutska // Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. - 2010. - №1(5). - Pp.179-182.
10. Kaletnik H. M. Ekonomika vyrobnytstva biopalyva v Ukraini ta zabezpechennia prodovolchoi bezpeky / H. M. Kaletnik // Ekonomika APK. – 2010. – № 1. – Pp. 30-35.
11. Klymchuk O. V. Spetsyfika formuvannia ta mekhanizmy rehuliuвання rynku biopalyva/ O. V. Klymchuk // Ekonomika, finansy, menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky. – 2015. – №2. – Pp.13-20.
12. Shcherbyna S.V. Instytutsiina transformatsiia mekhanizmu derzhavnoho rehuliuвання aharnoho ta silskoho rozvytku Ukrainy / S.V. Shcherbyna // Naukovi zapysky Instytutu zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 2016. - №2. – Pp. 127-134.
13. Normatyvno-pravovi akty. Derzhavne ahentstvo z enerhoefektyvnosti ta enerhozberezhennia Ukrainy [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: <http://saee.gov.ua/uk/regulations>
14. Zakon Ukrainy “Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo spryannia vyrobnytstvu ta vykorystanniu biolohichnykh vydiv palyva” N 1391-VI 21 travnia 2009 roku
15. Pro rezultaty analizu stanu administruvannia podatkovykh pilh, nadanykh sub’iektam hospodariuvannia, yaki zdiisniuiut diialnist u sferi vyrobnytstva alternatyvnykh vydiv palyva, ta yikh vplyvu na nadkhodzhennia do derzhavnoho biudzhetu. Rishennia Rakhunkovoi Palaty vid 22. 09. 2015 № 3 [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: <http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16747967/16-2170.pdf?subportal=main>

16. Mykolaienko T. Motorni biopalyva - enerhonezalezhnist ta tochka rostu Ukrainskoi ekonomiky [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: <http://sae.gov.ua/sites/default/files/Mykolaenko.pdf>

ANNOTATION
GOVERNMENTAL REGULATION OF THE PRODUCTION AND CONSUMPTION OF THE BIOFUELS IN UKRAINE

***CHORNOPYSHCHUK Tetiana,**
Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor of the Administrative Management and Alternative Energy Sources Department,
Vinnitsia National Agrarian University
(Vinnitsia)*

Major trends in alternative energy development in Ukraine are characterized. Highlight bioenergy as alternative energy. The prerequisites of bioenergy development in Ukraine are named. The barriers that hinder the production of biofuels are systematized on the analysis of the literature. The essence of state regulation of bioenergy is considered. In accordance with the legislation the attempts to form state policy to stimulate the development of alternative energy since Ukraine gained independence are described. It is made emphasis on legislation that provides state regulators on the development of production and consumption of biofuels. The accents of impact of integration processes on the formation of the state energy policy in Ukraine are highlighted. State regulators of economic production and consumption of biofuels in Ukraine at the moment and reasonable directions of their improvement are analyzed.

Keywords: bioenergy, energy policy, state regulation of production and consumption of biofuels, bioenergy public policy.

Fig. 2. Lit. 16.

АННОТАЦИЯ
ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ РАЗВИТИЯ ПРОИЗВОДСТВА И ПОТРЕБЛЕНИЯ БИОТОПЛИВА В УКРАИНЕ

***ЧЕРНОПИЩУК Татьяна Ивановна,**
кандидат экономических наук, доцент кафедры административного менеджмента и альтернативных источников энергии,
Винницкий национальный аграрный университет
(г. Винница)*

Дана характеристика основным тенденциям развития альтернативной энергетики в Украине. Освещена сфера биоэнергетики как составляющей альтернативной энергетики. Названы предпосылки развития биоэнергетики в Украине. На основании обзора литературы систематизировано барьеры, которые сдерживают производство биотоплива. Раскрывается сущность государственного регулирования биоэнергетики. Соответственно принятым законодательным актам характеризуются попытки государства сформировать политику

стимулирования развития альтернативной энергетики со времен приобретения Украиной независимости. Сделано ударение на законодательных актах, которыми предусмотрено государственное регулирование развития производства и потребления биотоплива. Выделены акценты влияния евроинтеграционных процессов на формирование государственной энергетической политики в Украине. Проведен анализ государственных экономических регуляторов производства и потребления биотоплива в Украине и обоснованы направления их усовершенствования.

Ключевые слова: биоэнергетика, энергетическая политика, государственное регулирование развития производства и потребления биотоплива, государственная политика развития биоэнергетики.

Рис. 2. Лит. 16.

Інформація про автора

ЧОРНОПИЩУК Тетяна Іванівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри адміністративного менеджменту та альтернативних джерел енергії, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: t.chornopishchuk@gmail.com)

CHORNOPYSHCHUK Tetiana - Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Administrative Management and Alternative Energy Sources Department, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, Soniachna Str,3, e-mail: t.chornopishchuk@gmail.com)

ЧЕРНОПИЩУК Татьяна Ивановна – кандидат экономических наук, доцент кафедры административного менеджмента и альтернативных источников энергии, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail: t.chornopishchuk@gmail.com)

